

Emperyalizmi sonuçta fazla sermaye birikiminin ihracı olarak düşünmek sadece emperyalizmi değil alt emperyalizmi de anlamamayı getiriyor. Bugünkü Gazete Duvar'da Ahmet Haşim Köse de benzeri bir yol izliyor. Zaten kendisi de devleti emperyalizm analizine katmamış olan Lenin'in çizgisini izlediğini belirtiyor. Dahası Marx'ın Kapital'inde devlet bulunmuyor. Bu bakımdan Lenin'in emperyalizm teorisiyle Kapital arasında süreklilik kurması doğru olmakla birlikte ikisi de devleti yeterince dikkate almamış olmaları nedeniyle ciddi oranda eksiktir.

Devlet, Leninist emperyalizm tahlilinde "mecburen" vardır çünkü sermaye ihraç edebilmek için önce alan bulmanız gerekir. Bu alan ya kapitalist emperyalizm öncesi büyük sömürge imparatorluklarıyla (İngiltere ve Fransa örneği) zaten vardır ya da ordunuzun gücüyle yeni alanlar bulursunuz. Alan yoksa istediğiniz kadar uğraşın, sermaye ihraç edemezsiniz. Yıllarca İngiltere'nin sömürgesi olan Hindistan'a başka kim sermaye ihraç edebilirdi, sokmazlar.

Lenin emperyalizmde yeniden paylaşım savaşlarını –silahlı savaş- kaçınılmaz görür çünkü geriden gelen emperyalist bir ülke sıçramalı bir gelişmeyle ilerdekine yetişmekte ve alanların yeniden paylaşımı gerekmektedir. Bunun da savaştan başka yolu yoktur.

1945'e kadar iyi sonuç veren bu teori sonrasında ciddi sorunlarla karşılaşır.

Geriden gelen bir ülke ilerdekine yetiştiğinde bu yetişmenin sadece ekonomik değil askeri olarak da gerçekleşmesi gerekir. Savaş çıkabilmesi için askeri güçler arasında önemli farklılık bulunmaması gerekir ama 1945 sonrasında durum böyle değildir.

Almanya'nın ekonomik gücünü tartışmaya gerek yok sanırım ama bu ülke askeri olarak İngiltere ve Fransa'nın gerisindedir. Ekonomik olarak ileridedir, askeri olarak geridedir. Ekonomik gelişme askeri gelişmeye düşük oranda yansımaktadır.

ABD'de ise durum tersinedir. Bu ülke dünyanın en borçlu ülkesidir. O kadar ki borç miktarı

hesaplanamayacak kadar yüksektir. Nedeni de Doların dünya parası olmasıdır. Neredeyse kağıt parasına yıllardan beri Dolar basılmaktadır. Bu Dolarlar ile dünyanın her yanına yayılmış ABD askeri varlığı finanse edilmekte ve askeri araştırmalara büyük fon ayrılmaktadır.

Yazar önemli bir yanlış daha yapıyor ve ekonomik verilere ulusal sınırlar çerçevesinde bakıyor. ABD yıllardan beri sürekli artan ödemeler dengesi açığı verir. Bu açığın küçük olmayan bir bölümünü ülke dışında üretim yapan ABD ağırlıklı firmaların –tamamına yakını aynı zamanda joint venture işletmelerdir- ABD'ye yaptığı ihracat oluşturur. İthalat-ihracat hesapları, ülkeye girip çıkan sermaye ulusal sınır baz alınarak hesaplanırken, bu faaliyete katılanları sadece ulusal çerçevede görmek zordur.

Köse, benzerlerinin yaptığı gibi sürekli olarak Türkiye ile ABD, Almanya ve benzeri ülkelerle karşılaştırıyor. Türkiye'nin bu ülkeler düzeyinde bulunduğunu iddia eden yok zaten ama kendi anlayışlarını "doğruluğunu" gösterebilmek için böyle davranmak zorundadırlar.

ABD ve Almanya örneklerinde fazlasıyla görülen askeri ve ekonomik güç arasındaki dengesizlik Türkiye için de mevcuttur. Türkiye 1990'dan beri fetihçi bir ülkedir ve bunun için askeri güce eşdeğer sermaye ihracının bulunması da şart değildir.

Ve bildiğimiz tez tekrarlanıyor: Türkiye dış politikada çıkmaza saplandı!

Buna gerçekten siz de inanıyor musunuz?

Türkiye dışarıda amaçlarına ulaşamadı ve konuya sadece bu yönden bakıyorsunuz, ama bu doğru değildir. Amacına ulaşamamak, bu amaç doğrultusunda yapılanları ortadan kaldırmaz.

Mesela Suriye'de Esat rejimi sürüyor, Türkiye devrilmesini istiyordu ama sürüyor.

Türkiye bu yönden başarısızdır. Diğer yandan ülke Suriye'nin resmi olarak –gerçek rakam daha büyüktür- yüzde 5'ini işgal etmiş, bu bölgelere kaymakam atamış, PTT şubeleri kurmuş ve TL'yi

para birimi yapmıştır. Eğitimdeki müfredatı da kendisi belirlemektedir.

Bunun adı “burası benimdir” demenin öteki türlüdür.

Sadece amaca ulaşamamayı görüp kalanı başarısızlık saymak doğru mudur?

Kuzey Irak'tan hiç söz etmeyelim. Türkiye yaklaşık 40 kilometre kadar içeriye girip üsler kurmuştur, istediği zaman operasyon yapmaktadır. Ekonomik yatırımlardan söz etmiyorum.

Türkiye Katar ve Somali'de (özellikle ikincisinde) büyük askeri üsler kurdu ve Katar'da Suudi Arabistan'ın yapmaya çalıştığı darbeyi engelledi.

Libya'daki savaşta mevcut dengeyi değiştirdiğini basından fazlasıyla izlemek mümkündür.

2000 yılında yayınlanan Alt Emperyalizm ve Türkiye kitabında Türkiye'nin Nijerya, Arnavutluk, Bosna Hersek'in de aralarında bulunduğu ülkelerin ordularına askeri eğitim verdiğini açıklamıştım. Askeri eğitim silah kullanmayı öğretmek değildir, yerel ilişki kurmayı da içerir. MİT'in Balkanlardaki önemli faaliyet alanlarıyla zamanında askeri eğitim verilen ülkelerin çakışması bu nedenledir.

Ekonomik veriler önemlidir ama bunlarla sınırlı kalarak ne emperyalizmi ve ne de alt emperyalizmi anlayabilmeniz mümkün değildir.